

Sygn. akt II PK 165/19

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku S. F.
przeciwko Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Z.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 grudnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Z.
z dnia 9 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV Pa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 1.800 zł (jeden
tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2019 r. Sąd Okręgowy w Z. na skutek apelacji powódki S. F. zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 16 maja 2018 r. w całości w ten sposób, że zasądził od pozwanego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Z. na rzecz powódki kwotę 9.000 zł tytułem odszkodowania za nierówne traktowanie w zatrudnieniu, a powództwo w pozostałym zakresie oddalił. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie, ale jedynie w zakresie roszczenia powódki o zapłatę zadośćuczynienia. Zdaniem Sądu Okręgowego w

przedmiotowej sprawie nie została spełniona przesłanka mobbingu w postaci jakiegokolwiek nękania pracownika. Nie miało miejsce poniżanie czy ośmieszanie pracownika, izolowanie ani wyeliminowanie z zespołu współpracowników lub zastraszanie. Nie nastąpił też skutek w postaci wywołania u powódki zaniżonej oceny przydatności zawodowej. Twierdząc, że była obiektem mobbingu powódka ani w pozwie, ani w dalszym toku procesu nie wskazała na żadne tego typu okoliczności. Sąd drugiej instancji nie podzielił natomiast stanowiska Sądu Rejonowego w zakresie roszczenia o zapłatę odszkodowania. Powódka S. F. wykazała w postępowaniu, że jej praca na stanowisku inspektora stanowiła pracę jednakową pod względem formalnym w stosunku do pracy wykonywanej przez osoby zajmujące tożsame stanowiska. Pozwany nie wykazał, że przy zróżnicowaniu sytuacji wszystkich inspektorów, kierował się obiektywnymi powodami, które mogły mieć wpływ na charakter i jakość świadczonej pracy.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 94³ § 3 k.p., a także na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia: art. 357 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c. w zw. z art. 52 § 2 k.p.c., art. 49 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., art. 380 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w uwagi na to, że zachodzi nieważność postępowania oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do nieważności, wskazała, że została pozbawiona możliwości obrony swoich praw w zakresie zaskarżenia postanowienia Sądu z dnia 12 września 2018 r. Zdaniem skarżącej Sąd drugiej instancji z naruszeniem art. 357 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c. w zw. z art. 52 § 2 k.p.c. nie doręczył jej postanowienia w przedmiocie odmowy wyłączenia SSO R. M. od rozpoznania sprawy, wydanego na skutek wniosku sędziego sprawozdawcy. W ocenie skarżącej oświadczenie sędziego, że względem niego występują przesłanki do jego wyłączenia potwierdza, że taki sędzia winien być wyłączony od orzekania w sprawie. Powódka wskazała, że gdyby Sąd doręczył jej oświadczenie sędziego, a także postanowienie wydane na podstawie oświadczenia sędziego, to złożyłaby zażalenie na odmowę wyłączenia sędziego.

W zakresie twierdzenia, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, skarżąca wskazała na naruszenie art. 94³ § 3 k.p., bowiem ustalone przez sądy *meriti* działania podjęte przez współpracowników powódki niewątpliwie wypełniały ustawowe znamiona mobbingu, a wywołane mobbingiem skutki w postaci rozstroju zdrowia uzasadniają roszczenie o zadośćuczynienie. Wskazała również na naruszenie art. 49 k.p.c. z uwagi na odmowę wyłączenie SSO R. M. od rozpoznania sprawy, pomimo złożenia takiego wniosku zarówno przez samego sędziego, jak i pełnomocnika pozwanego, w sytuacji gdy z tych wniosków wynika, że pozostają oni w bliskich stosunkach osobistych. Jako kolejny został przywołany brak doręczenia powódce postanowienia o odmowie wyłączenia sędziego z dnia 12 września 2018 r. Zdaniem skarżącej Sąd Okręgowy dopuścił się również naruszenia art. 391 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., bowiem uzasadnienie wyroku jest wewnętrznie sprzeczne. Skarżąca podniosła, że świadkowie pozwanego, którym sąd dał wiarę, przeczyli by powódka była nierówno traktowana. Sąd drugiej instancji słusznie uznając roszczenia powódki w zakresie nierównego traktowania za uzasadnione winien uznać, że zeznania świadków powołanych przez pozwanego są niewiarygodne, a w konsekwencji orzec o uwzględnieniu roszczeń objętych pozwem w całości. Za oczywistą zasadnością skargi w ocenie skarżącej przemawiać miało również naruszenie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. W jej ocenie Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia tych przepisów poprzez brak zmiany postanowienia Sądu pierwszej instancji w zakresie niedopuszczenia dowodów z dokumentów ZUS i akt osobowych oraz dowodów z opinii biegłych, a następnie wskazywanie, że powódka nie udowodniła istotnych okoliczności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Odnosząc się do podniesionej nieważności postępowania należy wskazać, że przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania, w pierwszej kolejności należy rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie zbadać, czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony do działania w postępowaniu, wreszcie - ocenić, czy pomimo zaistnienia tych przesłanek strona mogła bronić swych praw w procesie. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia wszystkich tych warunków można uznać, że strona została pozbawiona możliwości działania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2012 r., IV CSK 441/11, LEX nr 1215061). W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja nie miała miejsca. Zauważyć należy, że wniosek sędziego o wyłączenie go w trybie art. 49 k.p.c. (k. 591), jak i wniosek złożony przez pełnomocnika pozwanego o wyłączenie sędziego (k. 608) powoływały te same okoliczności – zażyłe stosunki towarzyskie sędziego z pełnomocnikiem pozwanego i jego żoną, pozostawanie w stałych kontaktach. Te same okoliczności zostały również potwierdzone w złożonym przez sędziego oświadczeniu z dnia 15 listopada 2018 r. (k. 611). Postanowienie Sądu Okręgowego o odmowie wyłączenia sędziego z dnia 28 listopada 2018 r., wydane na skutek wniosku pełnomocnika pozwanego (k. 612), zostało skarżącej doręczone prawidłowo na adres jej pełnomocnika (k. 618). Nie zostało ono jednak zaskarżone zażaleniem przez skarżącą. Również w protokołach rozpraw apelacyjnych z dnia 29 stycznia 2019 r. i 26 marca 2019 r. brak jest wzmianki dotyczącej kwestionowania wyłączenia sędziego. Powyższe pokazuje, że stronie znane były okoliczności mogące przemawiać za wyłączeniem sędziego już na etapie postępowania apelacyjnego, jednakże w toku sprawy w żadnym zakresie się do nich nie odniosła. W takiej sytuacji brak jest podstaw do uznania, że strona została pozbawiona możliwości działania (obrony swoich praw).

Chybiony jest również zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (postanowienie

Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Odnosząc się do wskazanych w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania okoliczności przemawiających za naruszeniem przez Sąd odwoławczy prawa materialnego oraz art. 391 § 1 k.p.c. z zw. z art. 328 § 2 k.p.c. zauważyć należy, że argumentacja skarżącej sprowadza się do polemizowania z poczynionymi przez Sąd Okręgowy ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów. Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. Polemika skarżącej z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktyczny sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Nie można uznać za zasadne zarzutów sformułowanych jako zarzuty naruszenia prawa materialnego, które jednak w istocie sprowadzają się do polemiki z ustaleniami poczynionymi przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 190/12, LEX nr 1324295).

Skarżąca upatruje oczywistej zasadności skargi kasacyjnej także w naruszeniu art. 49 k.p.c. z uwagi na odmowę wyłączenia SSO R. M. od rozpoznawania sprawy oraz art. 357 § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 394 § 1 pkt 10 k.p.c. w zw. z art. 52 § 2 k.p.c. z uwagi na niedoręczenie skarżącej postanowienia z dnia 12 września 2018 r. w przedmiocie odmowy wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy. Wskazała, że z uwagi na brak doręczenia tego postanowienia nie miała możliwości go zaskarżyć. Aktualne w tym miejscu są argumenty Sądu Najwyższego odnoszące się do braku nieważności postępowania w rozpoznawanej sprawie. Stronie znane były okoliczności mogące przemawiać za wyłączeniem sędziego już na etapie postępowania apelacyjnego, jednakże w toku sprawy w żadnym zakresie się do nich nie odniosła. Nie zaskarżyła zażaleniem postanowienia Sądu Okręgowego o odmowie wyłączenia sędziego z dnia 28 listopada 2018 r., wydanego

na skutek wniosku pełnomocnika pozwanego, które podnosiło te same okoliczności przemawiające za wyłączeniem, co wniosek złożony przez sędziego. Również w protokołach rozpraw apelacyjnych z dnia 29 stycznia 2019 r. i 26 marca 2019 r. brak jest wzmianki dotyczącej kwestionowania wyłączenia sędziego. Jeżeli strona powzięła wątpliwość co do bezstronności członka składu orzekającego, mogła skorzystać z uprawnienia przyznanego jej art. 49 k.p.c., w rozpoznawanej sprawie mogła też skorzystać z przysługujących jej środków zaskarżenia. Wstrzymywanie się z podjęciem tego rodzaju aktywności, a następnie wykorzystywanie rzekomego braku bezstronności na etapie postępowania zainicjowanego skargą kasacyjną jawić się może jako sprzeczne z art. 3 k.p.c. Wskazać również należy, że w przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115).

Ocenie Sądu Najwyższego wymyka się ostatnia z przywołanych przez skarżącą okoliczności przemawiająca za oczywistą zasadnością skargi, mianowicie naruszenie art. 380 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. Argumentacja skarżącej ogranicza się wyłącznie do wskazania, że Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia tych przepisów poprzez brak zmiany postanowienia Sądu pierwszej instancji w zakresie niedopuszczenia dowodów z dokumentów ZUS i akt osobowych oraz dowodów z opinii biegłych, a następnie wskazanie, że powódka nie udowodniła istotnych okoliczności w sprawie. Skarżąca nie wskazała jednak w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jakichkolwiek argumentów prawnych, świadczących o tym, dlaczego zarzucane uchybienie ma jej zdaniem kwalifikowany charakter. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że w wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 36/18, LEX nr

2508116; z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" winien znaleźć się w uzasadnieniu wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 127/17, LEX nr 2496323).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.